

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Kaderrichtlijn Water, Natura 2000 &
Programmatische Aanpak Grote Wateren

Jaarrapportage ecologische waterkwaliteit en natuur 2019

Inhoud

Aanleiding	3
Algemene resultaten	5
1. Kaderrichtlijn Water	8
2. Natura 2000	12
3. Programmatische Aanpak Grote Wateren	14
Bijlage: Maatregelenpakketten KRW, Natura 2000 en de PAGW	17
Bijlage: Overzicht KRW-maatregelen tweede tranche	20
Colofon	33

Aanleiding

Voor u ligt de eerste gezamenlijke jaarrapportage over de resultaten van drie programma's die binnen Rijkswaterstaat nauw samenwerken aan de ecologische waterkwaliteit en natuur in Nederland: Kaderrichtlijn Water, Natura 2000 en de Programmatische Aanpak Grote Wateren. In voorgaande jaren ontving u alleen een KRW-jaarrapportage.

Een gezamenlijk doel

Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 en de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) streven alle drie hetzelfde doel na: een goede ecologische waterkwaliteit en natuur langs, op en onder water. De programma's focussen op andere aspecten en zetten verschillende maatregelen in om dit doel te bereiken. De onderlinge synergie tussen deze maatregelen zorgt ervoor dat de doelen van de drie programma's – nu en in de toekomst – haalbaar zijn. Reden genoeg dus voor nauwe samenwerking.

De drie programma's in het kort

In het kader van de KRW voert Rijkswaterstaat diverse maatregelen uit om in 2027 te voldoen aan de Europese afspraken over ecologische waterkwaliteit in de rijkswateren. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen om de Natura 2000-doelen te behalen in de rijkswateren. Daartoe stelt Rijkswaterstaat voor elk Natura 2000-gebied een beheerplan op of draagt daaraan bij. De PAGW ten slotte, sluit aan op de ambitie om te zorgen voor een duurzame leefomgeving en voor gezonde en toekomstbestendige grote wateren op de langere termijn, waarbij ook de gevolgen van de klimaatveranderingen worden meegenomen.

Een gezamenlijke jaarrapportage

Vanwege deze verbondenheid vinden we het belangrijk een collectief inzicht te geven in de resultaten van de drie programma's. Vandaar dat u in deze Jaarrapportage ecologische waterkwaliteit en natuur niet alleen leest over de maatregelen die voor de KRW zijn uitgevoerd om de doelen te bereiken, maar lichten ook Natura 2000 en de PAGW in dit document hun voortgang toe.

Gezond en schoon water voor iedereen

Overigens werkt Rijkswaterstaat niet alleen aan deze programma's en daarmee aan de ecologische waterkwaliteit en natuur van Nederland. Dat doen we in het hele land samen met partners en belanghebbenden. Zo zorgen we samen voor schoon en gezond water voor iedereen.

Algemene resultaten

In het afgelopen jaar hebben we een aantal stappen gezet voor de verbetering van de ecologische waterkwaliteit en natuur. Dit zijn enerzijds geplande stappen van de programma's. Te denken valt aan de publieke samenwerking in het rivierengebied, innovaties en de KlimaatScan. Anderzijds gaat het om issues die van buitenaf op ons afkomen en waarvan wij het belangrijk vinden hier proactief op in te spelen. Daarbij gaat het om zaken als de Omgevingswet en PFAS. Hieronder lichten we beknopt toe welke resultaten we in 2019 op deze thema's hebben behaald.

Samen werken aan ecologische waterkwaliteit en natuur

Rijkswaterstaat werkt samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties aan ecologische waterkwaliteit en natuur. Rijkswaterstaat stelt de Natura 2000-beheerplannen samen op met de andere bevoegde gezagen: het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het ministerie van Defensie en provincies.

De uitvoering van de PAGW is een samenwerkingsverband tussen Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Omdat bij alle de PAGW-projecten wordt ingezet op cofinanciering, zijn bij vrijwel alle projecten ook andere overheden en organisaties betrokken.

Rijkswaterstaat voert de KRW-projecten samen uit met natuurbeherende organisaties, Staatsbosbeheer, gemeenten, waterschappen, provincies en andere samenwerkingspartijen. In 2019 is de relatie met Staatsbosbeheer geformaliseerd in een Horizontale Publiek Publieke Samenwerking. In dit model werken we – daar waar sprake is van een

gemeenschappelijk of complementair publiekelijk belang – als publieke organisaties samen aan de inrichtings- en beheeropgaven in de volle breedte van het rivierengebied. In 2020 werken we hiervoor een specifieke samenwerkingsovereenkomst uit.

Duurzaamheid en innovatie

Innovaties kunnen bijdragen aan versnelde verbetering van de ecologische waterkwaliteit en het verduurzamen van de maatregelen. Als een innovatie kansrijk is, wordt deze breder en op grotere schaal ingezet binnen de maatregelen. Zo is in 2019 onder andere de Stadsmangrove Drijvende Wilgennatuur in Rotterdam uitgevoerd. Deze innovatie creëert natuurlijke, rustige plekken in een versteende stedelijke omgeving. Daarnaast is er een Riodam – een dam waarachter beschermde natuur zich kan ontwikkelen – opgebouwd uit afgedankte rioolbuizen van de gemeente Rotterdam gerealiseerd. Het effect hiervan wordt nu gemonitord. Ook zijn we gestart met de Dubbele Archimedesschroef. Dit is een nieuw type vislift, die zowel stroomopwaartse als stroomafwaartse vismigratie mogelijk moet maken.

Riodam.

KlimaatScan en KlimaatKompas

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Deltares in 2019 – in samenwerking met andere kennisinstellingen – de huidige wetenschappelijke kennis over de effecten van verschillende klimaatscenario's op de Nederlandse grote wateren bijeengebracht in een zogenoemde KlimaatScan. Deze scan geeft per groot water een overzicht van de belangrijkste effecten van de huidige en verwachte klimaatverandering en de toekomstbestendigheid van het ecologisch functioneren. De KlimaatScan is de basis voor het KlimaatKompas. Met het KlimaatKompas kunnen we beoordelen in hoeverre de verwachte ecologische resultaten van de projecten ook onder toekomstige klimaatomstandigheden nog gelden. Deze toets geeft mede richting aan de beoordeling en vergelijking van de projectalternatieven die nodig zijn in het kader van de milieueffectrapportage (m.e.r.). Eind 2019 is de eerste versie van het KlimaatKompas opgeleverd.

Voorsorteren op de Omgevingswet

In 2021 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor de wet- en regelgeving op het gebied van water, onder meer omdat de Waterwet en de Wet natuurbescherming opgaan in de Omgevingswet. Daarmee kan de Omgevingswet gevolgen hebben voor de uitvoering van de KRW-maatregelen tot eind 2027, de uitvoering van de PAGW-projecten en het opstellen van de beheerplannen in het kader van Natura 2000. Werken met de Omgevingswet is een leerproces. We sorteren hierop voor door in het PAGW-project Oostvaardersoevers al in de geest van de Omgevingswet te handelen. In 2019 is ook verkend welke impact de Omgevingswet heeft op de KRW-maatregelen. Daarnaast hebben we een kennismiddag georganiseerd over de Omgevingswet. Tijdens deze middag zijn betrokkenen bij de ecologische waterkwaliteitsprojecten van Rijkswaterstaat meegenomen in de juridische consequenties, het projectbesluit en participatie onder de Omgevingswet.

PFAS

In 2019 kregen we in Nederland te maken met de PFAS-problematiek. In de loop van 2019 is een tijdelijke normering vastgesteld voor de verwerking van met PFAS verontreinigde grond en waterbodembodem. Dit tijdelijke handelingskader is een eerste stap naar een meer structurele aanpak die gericht is op preventie en beheer. Het KRW-project Elster Buitenwaarden ondervond in 2019 hinder van PFAS. De verwachting is dat het tijdelijke handelingskader voldoende ruimte geeft om het ontwerp uit te voeren, dan wel zodanig aan te passen dat het alsnog kan worden uitgevoerd. Dit moet nog wel worden vastgesteld op basis van grondonderzoek. Ook andere KRW-projecten waarin grondverzet een belangrijke rol speelt, ondervinden hinder doordat er aanvullende PFAS-grondonderzoeken moeten worden uitgevoerd. ■

Verantwoording

1 Kaderrichtlijn Water

In het Europees Parlement en de Raad is in 2000 vastgesteld dat alle lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om voor alle Europese wateren een goede chemische en ecologische toestand te bereiken. Daarnaast mogen de grondwatervoorraden niet in omvang afnemen en mag de zuiveringsinspanning voor drinkwaterbereiding uit grondwater niet toenemen. Ook moeten voor drinkwater-, zwemwater- en Natura 2000-gebieden de bijbehorende watercondities op orde zijn.

Om in 2027 te voldoen aan de bovenstaande verplichtingen uit de KRW, hebben alle EU-lidstaten per stroomgebied beschreven welke doelen ze voor de wateren stellen en welke maatregelen ze uitvoeren om deze doelen te halen. Deze doelen en maatregelen worden elke zes jaar beschreven in zogenoemde stroomgebiedbeheerplannen. En vervolgens uitgevoerd. Nederland is ingedeeld in de stroomgebieden Rijn, Maas, Schelde en Eems. Bij het opstellen en uitvoeren van de stroomgebiedbeheerplannen zijn verschillende bestuurslagen betrokken: de waterschappen en provincies zijn verantwoordelijk voor de regionale wateren, de provincies zijn ook verantwoordelijk voor het grondwater en het Rijk is verantwoordelijk voor de rijkswateren.

Zeshonderd maatregelen

Als beheerder van de rijkswateren voert Rijkswaterstaat het KRW-verbeterprogramma uit, dat bestaat uit ongeveer zeshonderd maatregelen. Hiermee zorgen we voor een meer natuurlijke inrichting van rivieren, beken, meren en overgangs- en kustwateren. De KRW-maatregelen zijn onderverdeeld in een aantal typen: geulen, natuurvriendelijke oevers, wetlands, vispassages, overige inrichtingsmaatregelen, sanering, onderzoek en beheer. Een uitgebreide beschrijving van de verschillende type maatregelen is opgenomen in de bijlage 'Maatregelenpakketten KRW, Natura 2000 en de PAGW'.

Drie tranches

De KRW werkt met planperiodes van zes jaar; het eerste stroomgebiedbeheerplan is in 2009 vastgesteld en wordt iedere zes jaar geactualiseerd. Rijkswaterstaat volgt deze KRW-planperiodes en heeft de uitvoering verdeeld in drie tranches. De eerste tranche is gestart in 2010 en bestond uit ongeveer 250 maatregelen, waarvoor 266 miljoen euro is uitgegeven. De tweede tranche is gestart in 2016 en loopt tot eind 2021. Deze tranche omvat 230 maatregelen, met een budget van 251 miljoen euro. In 2018 zijn we begonnen met de verkenning van de derde tranche. In 2020 starten we met de planuitwerking van deze tranche. De uitvoering van de derde tranche loopt tot en met 2027. Voor de maatregelen in de derde tranche, met ongeveer 120 maatregelen, is 351 miljoen euro beschikbaar.

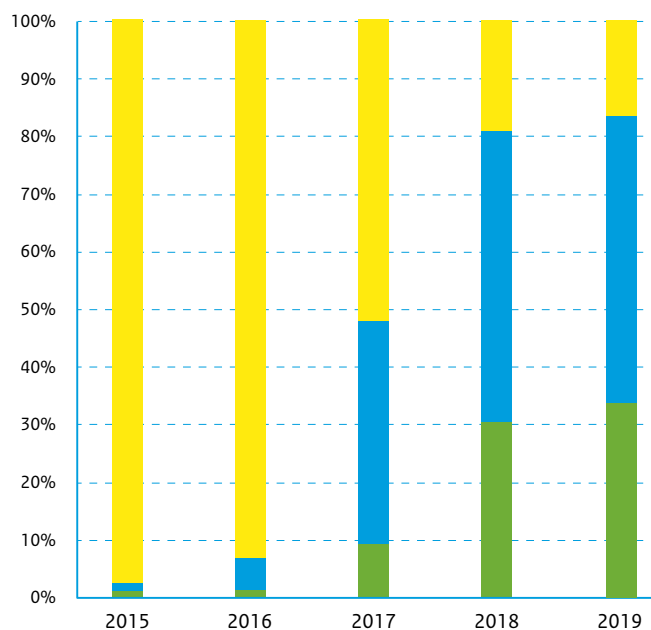
Voortgang in 2019

Eind 2019 is ongeveer 35 procent van de maatregelen van de tweede tranche uitgevoerd (zie figuur 1).

18 procent van de tweede tranche maatregelen bevond zich eind 2019 in de planvormingsfase en 47 procent in de uitvoeringsfase. In 2019 is van zeven maatregelen de planvorming afgerond en de uitvoering gestart. In totaal zijn in 2019 24 maatregelen afgerond.

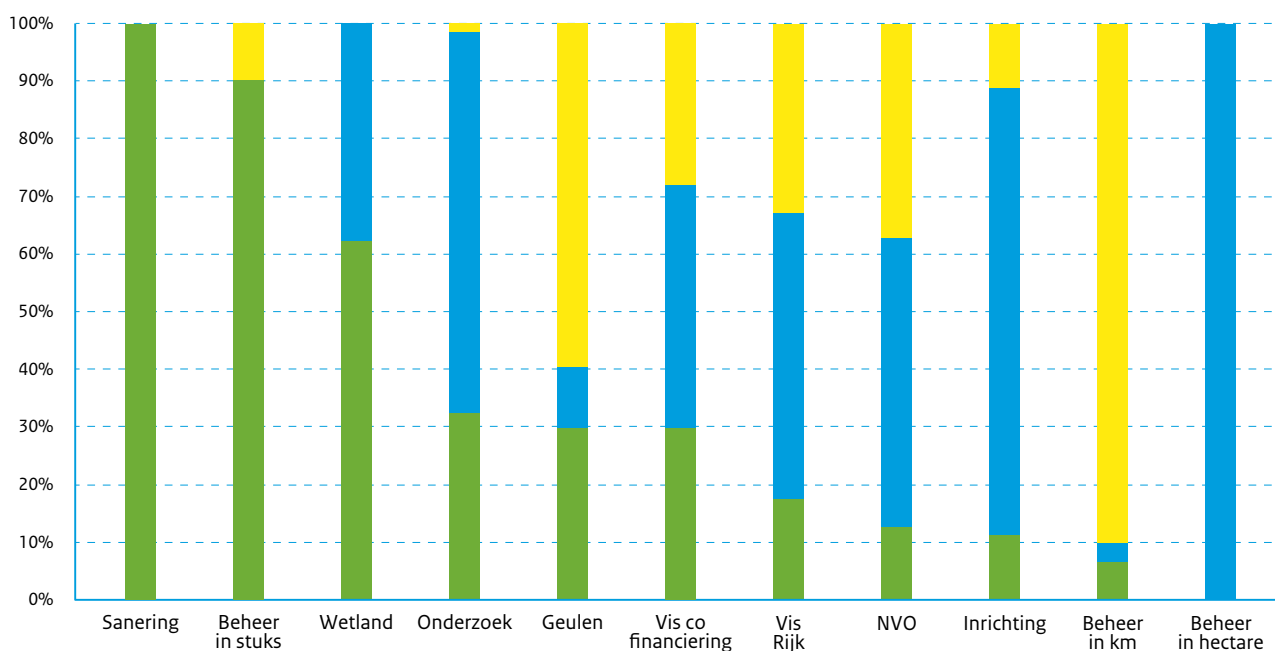
Afgeronde maatregelen tweede tranche

In onze wateren zijn in de loop der tijd veel barrières opgeworpen voor vissen. Stuwen en gemalen zijn goed voor de scheepvaart en de hoogwaterveiligheid, maar slecht voor migrerende vissen. Daarom leggen we vispassages aan bij sluisen, stuwen en gemalen of passen we het beheer aan. Zo kunnen vissen de obstakels passeren en trekvissen hun levenscyclus voltooien. In Noord-Nederland hebben we in 2019 de aanleg van drie vispassages afgerond: Krassekeet en Dijkmanshuizen bij Texel, en een vispassage bij het gemaal Vijfhuizen in Noord-Friesland. Ook de vispassage bij gemaal de Noord in de Oosterschelde is klaar. In het Noordzeekanaal zijn de vispassages bij de Oranjesluisen en de sluisen Nauerna en Spaandam gereedgekomen. Daarnaast is samen met het waterschap, de gemeente, provincie en de watersportvereniging, de vispassage Doesburg gerealiseerd. Vissen kunnen hier nu een hoogte overbruggen van maar liefst vijf meter.

Figuur 1: Maatregelen tweede tranche in voorbereiding (planfase), uitvoering of uitgevoerd als percentage van het totale aantal maatregelen in de tweede tranche (100 procent is 230 maatregelen). Voor een overzicht van alle maatregelen in de tweede tranche, zie de bijlage 'Overzicht KRW maatregelen tweede tranche'.

■ Plan
■ Uitvoering
■ Uitgevoerd

Figuur 2: Fase waarin de maatregelen van de tweede tranche zich eind 2019 bevinden per type maatregel.

■ Plan
■ Uitvoering
■ Uitgevoerd

Geulen en strangen horen bij rivieren. Groeit de nevengeul aan één kant dicht, dan is deze niet meer verbonden met de rivier. Op dat moment wordt een nevengeul een strang. Door nevengeulen en strangen aan te leggen, ontstaan gevarieerdere biotopen. Verschillende soorten planten en vissen profiteren hiervan. In de Loenensche Buitenpolder hebben we daarom twee kilometer strang aangelegd. Ook hebben we hier gevraagd een maatregel van de derde tranche uitgevoerd, waarbij we veertien hectare uiterwaard hebben verlaagd. In de Wilhelminahaven hebben we in samenwerking met de gemeente Schiedam een getijdenpark aangelegd. Ook is de aanleg van het getijdenpark in de Nassauhaven afgerond. In het Haringvliet zijn bij de Korendijkse Slikken, de Zeehondenplaat, de Slijkplaat en de Menheerse Plaat natuurvriendelijke oevers aangelegd. Natuurvriendelijke oevers zijn oevers waar de natuur weer de ruimte krijgt. Natuurvriendelijke oevers kennen vele vormen; de basis is dat er meer plek komt voor vegetatie én dat water de ruimte krijgt.

Door rivierhout aan te brengen kunnen wieren, algen en mossen zich vestigen op het hout en trekt het hout kreeftjes en andere organismen aan. In 2019 hebben we op twaalf locaties rivierhout in het water geplaatst.

We hebben ook de mondingen van zeven beken in de Maas in een meer natuurlijke staat teruggebracht. Waar mogelijk herstellen we het oorspronkelijke karakter van beekmondingen. Oevers krijgen een geleidelijke overgang tussen water en land en meer afwisseling in stroming en waterdiepte. Tot slot hebben we in 2019 diverse onderzoeken, bijvoorbeeld naar natuurlijk peilbeheer bij een stuw, afgerond.

Klein deel tweede tranche vertraagd

Een vijfde deel van het werk voor de tweede tranche is in 2019 vertraagd. Dit ligt deels aan de toegenomen complexiteit van de maatregelen. Hierdoor is meer tijd nodig voor de planuitwerking en voor het maken van samenwerkingsafspraken met partners in de regio. Daarnaast heeft de PFAS-problematiek geleid tot vertraging op het gebied van uitvoering. De verwachting is dat 80 procent van het maatregelenpakket uiterlijk in 2021 afgerond zal zijn. Voor 20 procent van de maatregelen is oplevering voor eind 2021 niet realistisch. Deze ontwikkelingen hebben overigens geen effect op het behalen van de eindmijlpaal voor het volledige KRW-programma. Alle maatregelen worden voor de eindmijlpaal in 2027 opgeleverd.

Rivierhout geplaatst in de Heesselsche Uiterwaarden.

Vorbereidingen derde tranche

Mede met het oog op de toenemende complexiteit van de maatregelen zijn we in 2018 versneld gestart met de voorbereidingen voor de derde tranche. In 2019 hebben we de verkenning van het maatregel-pakket grotendeels afgerond. Met de versnelde uitvoering van de verkenning hebben we het risico van het overschrijden van de eindmijlpaal voor het KRW-programma in december 2027 verkleind. Uit de verkenning van de derde tranche blijkt daarnaast dat het niet tijdig beschikbaar krijgen van de benodigde gronden bij veel maatregelen op kan treden, met aanzienlijke gevolgen voor kosten en planning. De verkenning van de derde tranche is naar voren gehaald. Daardoor kunnen we in 2020 al beginnen met de voorbereidingen voor het beschikbaar krijgen van gronden.

Financiën

Uitgaven in 2019

Voor de voorbereiding en realisatie van de KRW-maatregelen van de tweede tranche is in 2019 in totaal 20 miljoen euro uitgegeven. Het grootste deel van het programmabudget is gereserveerd voor de realisatie van maatregelen in 2020 en 2021, en deels voor latere realisatie van de maatregelen uit de tweede tranche in 2022.

Meerjarige prognose KRW-programma

Tabel 1 bevat de actuele meerjarige prognose voor de tweede en derde tranche van het KRW-programma; deze is gelijk aan de prognose van het Deltafonds. Van het totaalbudget voor de derde tranche gaat 351 miljoen euro naar het maatregelenpakket. De rest is gereserveerd voor de beheersing van de risico's voor het gehele programma.

	Budget tweede tranche	Budget derde tranche	Budget totaal
t/m 2018	28.829	0	28.829
2019	19.877	0	19.877
2020	17.256	3.619	20.875
2021	65.130	26.643	91.773
2022	68.899	18.302	87.201
2023	4.690	40.896	45.586
2024	601	53.690	54.291
2025	13606	67.764	81.370
2026	9.259	91.813	101.072
2027	0	80.738	80.738
Totaal	228.147	383.465	611.612

Tabel 1: Projectbudget tweede en derde tranche Kaderrichtlijn Water (bedragen in k€).

Verantwoording

2 Natura 2000

In het kader van het Europese biodiversiteitsbeleid zijn afspraken gemaakt om bepaalde habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn is een netwerk van zogenoemde Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze gebieden leveren een bijdrage aan het behoud en herstel van de natuur in de Europese Unie.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor het vaststellen van Natura 2000-beheerplannen voor de rijkswateren en de noodzakelijke maatregelen. Dit is een belangrijke pijler van het beleid om ecologisch schoon en gezond water te bereiken. Door middel van beheermaatregelen en de realisatie van de KRW-opgave in de Natura 2000-gebieden komen we tot passende omstandigheden voor de aangewezen soorten en habitats. En met de PAGW lossen we de overige knelpunten op het gebied van ecologische waterkwaliteit – ook die voor de Natura 2000-doelen – integraal op.

Voortgang in 2019

Van de 24 Natura 2000-beheerplannen waarvoor Rijkswaterstaat voortouwnemer is, waren er tot en met 2019 zeventien vastgesteld en in uitvoering. Hierbij gaat het om implementatie van maatregelen, toezien op regulering van gebruik en uitvoering van beheer en onderhoud. Daarnaast zijn er vier beheerplannen in ontwikkeling: drie op de Noordzee en één voor de Grensmaas. Verder wachten we voor de drie resterende gebieden in de rijkswateren op de definitieve aanwijzing van het gebied. Ook hebben we in 2019 voorbereidingen getroffen voor de evaluatie van de in uitvoering zijnde beheerplannen.

Voortgang IJsselmeergebied

In juli 2019 zijn de beheerplannen voor het IJsselmeergebied – na de afhandeling van twee beroepen – onherroepelijk verklaard. Dit betekent dat alle gebruikers en belanghebbenden nu weten welke activiteiten er mogelijk zijn in het licht van de duurzame bescherming van de waardevolle natuur in het gebied.

Voortgang Exclusieve Economische Zone

Bij het opstellen van beheerplannen voor de drie Natura 2000-gebieden op de Nederlandse Noordzee is in 2019 een belangrijke mijlpaal behaald: de inventarisatie van menselijk gebruik, de uitwerking van de natuurdoelen en de analyse van de onderlinge relaties tussen gebruik en natuur zijn afgerond. Vervolgens zijn we van start gegaan met het opstellen van de beheerplannen en is er veel interactie met de omgeving. De verwachting is dat de terinzagelegging begin 2021 plaatsvindt.

Voortgang Grensmaas

Ook met het beheerplan voor de Grensmaas hebben we vorderingen gemaakt. Uitdaging hierbij is het realiseren van behoud/herstel van de typische riviernatuur in internationale samenwerking én afstemming met het langlopende Grensmaasproject, waarin veiligheid en grindwinning belangrijke pijlers zijn.

Bosrietzanger.

Verantwoording

3 Programmatische Aanpak Grote Wateren

Het KRW-maatregelenprogramma geeft een stevige impuls aan de natuur en de ecologische waterkwaliteit in de rijkswateren. Met de afronding van dit programma in 2027 is het werk echter nog niet klaar. Dit speelt met name in de voormalige overgangswateren tussen de rivieren en de zee. Ook de klimaatverandering en de verbeteropgaven van de Natura 2000-beheerplannen vragen om aanvullende maatregelen ná 2027. Met de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) komen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tegemoet aan deze uitdagingen.

De PAGW bestaat uit 33 maatregelen, die tot 2050 gefaseerd worden uitgevoerd. Drie ambities staan bij de PAGW-projecten centraal: waar mogelijk de getijdennatuur herstellen, de grote wateren (weer) met elkaar – en met regionale wateren – verbinden, en ontbrekende en/of eerder verloren leefgebieden ontwikkelen voor plant en dier. Tegelijkertijd willen we Nederland veilig en welvarend houden. De projecten kunnen een bijdrage leveren aan het verkleinen van de opgave voor waterveiligheid (bijvoorbeeld door de aanleg van vooroevers) en de watervoorziening (bijvoorbeeld door het beperken van zoutindringing). Daarnaast verbeteren de projecten de kwaliteit van de leefomgeving; daarmee dragen ze bij aan de regionale economie en aan een gunstig vestigingsklimaat.

Voortgang in 2019

De PAGW-projecten worden gefaseerd uitgevoerd tot 2050. Dit betekent dat we op dit moment voor slechts een deel van de projecten kunnen rapporteren over de voortgang. Voor de overige projecten zijn de voorbereidende werkzaamheden nog niet gestart.

Voortgang IJsselmeergebied

De provincie Flevoland, Rijkswaterstaat, de gemeenten Almere en Lelystad, Waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer en Flevo-Landschap hebben een overeenkomst ondertekend om samen te werken aan het project Oostvaardersoevers. De verkenning is inmiddels gestart. Voor het project Wieringerhoek zijn we gestart met de verkenningen voor alternatieven.

Voortgang Zuidwestelijke Delta

De zandsuppletie van de Roggenplaat is opgeleverd. Daarmee hebben we een eerste stap gezet in de bestrijding van de zandhonger in de Oosterschelde. Daarnaast is geconstateerd dat er bij de betrokken partijen nog veel onduidelijkheid bestaat over het toekomstperspectief voor het Volkerak-Zoommeer. Daarom is besloten om in een gebiedsproces eerst zo'n gezamenlijk toekomstperspectief uit te werken voor natuur en ecologische waterkwaliteit. Pas daarna kan een eventuele planstudie van start. Los daarvan zijn regio en rijk in gesprek over een klimaatrobuste zoetwatervoorziening van het gebied. Voor het project Getij Grevelingen hebben het ministerie van

De Roggenplaat is in 2019 met zand gesuppleerd.

Infrastructuur en Waterstaat, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de provincies Zeeland en Zuid-Holland, de gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland en Staatsbosbeheer een bestuursovereenkomst getekend. Hierin hebben de betrokken bestuurders op hoofdlijnen afspraken gemaakt over de randvoorwaarden van het project en over financiën, planning en organisatie, met een vooruitblik naar de toekomst.

Voortgang Waddenzee en Eems-Dollard

We zijn begonnen met de verkenning in het kader van het project Buitendijkse slibsedimentatie Eems-Dollard. Voor de Waddenzee zijn haalbaarheidsstudies gestart naar de mogelijkheden voor herstel van de verbindingen tussen de Waddenzee en het achterland, en de onderwaternatuur. Hierbij onderzoeken we ook meekoppelkansen voor natuur en ecologische waterkwaliteit bij de voorgenomen dijkversterkingen langs de Waddenzee.

Voortgang rivierengebied

In 2019 hebben we stappen gezet in de concretisering van de ruimtelijke opgave voor natuur en ecologie in het rivierengebied. Zo is er een vooronderzoek gestart naar hoe we natuurdoelen mee kunnen koppelen bij de hoogwaterveiligheidsprojecten Paddenpol en Meanderende Maas.

Buitendijkse vogelkijkhut met zicht op de Dollard.

Bijlage: Maatregelenpakketten KRW, Natura 2000 en de PAGW

Om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren, onderscheiden we een aantal verschillende maatregelen. Deze worden uitgevoerd in de programma's KRW, Natura 2000 en de PAGW, maar dragen bij aan het behalen van de doelstellingen van alle drie programma's.

Geulen

Geulen en strangen horen bij rivieren. Een nevengeul ontstaat als er in een rivier een eiland ontstaat en de waterstroom zich splitst. Groeit de nevengeul aan één kant dicht, dan is deze niet meer verbonden met de rivier. Op dat moment wordt een nevengeul een strang. Door nevengeulen en strangen aan te leggen, ontstaan gevarieerdere biotopen. Verschillende soorten planten en vissen profiteren hiervan.

wetlands door oevers of uiterwaarden te verlagen en meer variatie in hoogteligging aan te brengen. Hierbij kunnen ook plassen, geulen of kreken ontstaan.

Vispassages

In onze wateren zijn in de loop der tijd veel barrières opgeworpen voor vissen. Stuwen en gemalen zijn goed voor de scheepvaart en de hoogwaterveiligheid, maar slecht voor migrerende vissen. Daarom leggen we vispassages aan bij sluizen, stuwen en gemalen, waardoor vissen de obstakels kunnen passeren en trekvis hun levenscyclus kunnen voltooien.

Herstel karakter estuaria

Vrijwel alle riviermondingen in zee (estuaria) zijn

Natuurvriendelijke oevers

Natuurvriendelijke oevers zijn oevers die in hun oorspronkelijke staat worden teruggebracht. Bij rivieren en meren verwijderen we bijvoorbeeld stenen en andere verhardingen om de oevers een natuurlijker inrichting te geven. Hierdoor krijgt erosie weer de ruimte. Indien nodig beschermen we de zachte oever met een dam parallel aan de oever, waardoor tussen oever en dam een relatief ondiepe zone ontstaat.

Wetlands

Wetlands zijn waterrijke en moerasachtige gebieden langs het water die twintig tot vijftig dagen per jaar nat zijn, maar soms ook helemaal droog kunnen vallen. Het zijn dynamische gebieden met veel variatie, die allerlei verschillende planten, vissen en vogels aantrekken. Waar nodig creëren we nieuwe

afgedamd, waardoor er geen natuurlijke uitwisseling plaatsvindt van (zoet en zout) water, sedimentstromen zijn verstoord en intergetijdengebied verloren is gegaan. Door de aanleg van doorlaten in de dammen ontstaat een brakke delta die dynamisch is vanwege de invloed van eb en vloed. Deze leefgebieden zijn zeer divers en trekken veel verschillende planten en dieren aan.

Aanleg ontbrekend leefgebied

Door harde en steile oevers van steen en rechte dijken zijn veel gebieden met ondiep water en zandplaten verloren gegaan en ontbreken zachte oevers. We voegen deze leefgebieden weer toe door de aanleg van eilanden, ondieptes, rietvelden en oeverlanden. Zo kan bijvoorbeeld de zwarte stern weer voldoende muggen vangen in gebieden met ondiep water en uitrusten op de kale zandplaten.

Verbinden gebieden en herstellen overgangen

Waar oever en land of rivier en beek elkaar ontmoeten, zien we veel leefgebieden en zogeheten gradiënten: geleidelijke overgangen. Waar mogelijk verbinden we het water met het achterland en verzachten we de overgangen tussen land en water. In binnendijkse gebieden stellen we een optimaal waterpeil voor ecologie in en we verbinden de gebieden met de grote wateren. Door aanpassing van dijken en oevers kunnen gevarieerde leefgebieden op de overgang van land naar water ontstaan. Bij beken zorgen we voor meer afwisseling in stroming en waterdiepte. Ze krijgen ook hun oorspronkelijke (slingerende) loop terug.

Overige inrichtingsmaatregelen

Rijkswaterstaat neemt ook allerlei andere maatregelen voor een meer natuurlijke leefomgeving in onze wateren. Te denken valt aan het plaatsten van dode bomen in rivieren, het terugbrengen van natuurlijke mondingen van beken in rivieren, herstel van de groei van zeegras en herstel van brakke leefgebieden door het verbeteren van overgangen tussen zoet en zout water.

Sanering

Tussen de jaren 50 en 90 van de vorige eeuw is veel verontreiniging ontstaan in rivierbodems en oevers. Daarom verbeteren we de chemische kwaliteit van geulen, meren en kreken door ze uit te baggeren of goed te bedekken.

Onderzoeken

Om meer te weten te komen over de toestand van een waterlichaam voeren we onderzoek uit. De uitkomsten van die onderzoeken geven inzicht in de factoren die invloed hebben op de waterkwaliteit. Dit zorgt voor een effectievere uitvoering van de maatregelen in dat waterlichaam.

Natura 2000-beheerplannen

Voor het beschermen van habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden is het niet altijd nodig om fysieke maatregelen te nemen. De meerwaarde ligt vooral in het maken van afspraken over regulering van de gebruiksfuncties en wie wat gaat doen. Hiermee beschermen we de belangrijke natuurwaarden. Beheerplannen worden voor maximaal zes jaar opgesteld in nauw overleg met eigenaren, gebruikers en andere betrokken overheden. Hierbij gaat het vooral om gemeenten, waterschappen en provincies.

(Regulier) beheer

Ook een aantal taken die Rijkswaterstaat uitvoert in het kader van het reguliere beheer van zijn watersystemen dragen bij aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn visvriendelijk sluis- en stuwbeheer.

Bijlage: Overzicht KRW- maatregelen tweede tranche

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Beheer	MN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk / waterschappen	0	0	1
Beheer	MN	stuks	RWS_x3018-c - Aanvullende zuiveringstechnieken RWZI Weesp	0	1	0
Beheer	MN	ha	NL92_0064 - Duurzame visserij IJsselmeer	0	113800	1
Beheer	MN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk / waterschappen	0	0	1
Beheer	MN	km	RWS_Y1011 mitigatie peilbeheer en ISM (N2000- maatregel: 11 en 13)	0	30	0
Beheer	MN	ha	NL92_0059-b - Duurzame visserij Ketelmeer, Vossemeer	0	3730	0
Beheer	MN	ha	RWS_Y1002 - Inrichting en onderhoud vegetatie Ketelmeer / Vossemeer (N2000: 17)	0	0	0
Beheer	MN	km	RWS_Y1010 - Mitigatie peilbeheer en ISM Ketelmeer/Vossemeer (N2000- maatregel: 17)	36	0	0
Beheer	MN	ha	NL92_0054 - Duurzame visserij Markermeer	0	69200	0
Beheer	MN	km	RWS_Y1012 mitigatie peilbeheer en ISM (N2000- maatregel: 21, 22 en 23)	7	0	4
Beheer	MN	km	NL92_RANDMEREN_OOST-35146 - Mitigatie peilbeheer en ISM Randmeren-Oost (N2000-maatregel: 31)	3	0	0
Beheer	MN	ha	RWS_Y1004 - Duurzame visserij Randmeren-Oost	0	5950	0
Beheer	MN	stuks	W1008 (Was RWS_y1013) Onderzoek eutrofiëeringsindicatoren bodem en zwevend stof	0	0	1
Beheer	MN	ha	RWS_Y1003 - Duurzame visserij Randmeren-Zuid	0	4300	0
Beheer	MN	km	NL92_ZWARTEMEER-35150 Inrichting en onderhoud vegetatie Zwartemeer (N2000: 37&40)	12	0	0
Beheer	MN	ha	RWS_Y1005 - Duurzame visserij Zwartemeer	0	1700	0
Beheer	NN	stuks	RWS_Y9010 - Ophaalregeling opruimen oeverafval in RWS-waterlichamen	0	0	1
Beheer	ON	stuks	RWS_Y9013 - Ophaalregeling opruimen oeverafval in RWS-waterlichamen	0	0	1
Beheer	ON	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	ON	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	ON	stuks	RWS_Y3045 - Vermindering immissie	1	0	0
Beheer	WNZ	stuks	RWS_x2078-c - Regulering scheepvaart	0	0	0
Beheer	WNZ	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	WNZ	stuks	RWS_W1004-1 Agenderen maatregelen tegen emissies chemische onkruidbestrijdingsmiddelen bij het Rijk	0	0	1
Beheer	WNZ	stuks	RWS_W1005 - Agenderen beperking emissies schimmelbestrijdingsmiddel tolylfluanide bij het Rijk	0	0	1
Beheer	WNZ	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	WNZ	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk / waterschappen	0	0	1
Beheer	WNZ	stuks	RWS_Y9014 - Ophaalregeling opruimen oeverafval in RWS-waterlichamen	0	0	1
Beheer	ZD	km	RWS_x2008-b - Pilot aanplant zeegras	0	1	0
Beheer	ZD	km	RWS_x2024-b - Pilot aanplant zeegras	0	1	0
Beheer	ZD	ha	RWS_x9920-b - Praktijk experiment Actief biologisch beheer (visbeheerplan/ beheerovereenkomst)	6140	0	0
Beheer	ZD	stuks	RWS_Y9011 - Ophaalregeling opruimen oeverafval in RWS-waterlichamen	0	0	1
Beheer	ZD	stuks	RWS_x9907-b - Zeevaart: vergroten pakkans illegale lozingen op zee.	0	0	1
Beheer	ZD	stuks	RWS_x9908-b - Zeevaart: verbeterde handhavingsstrategie in havens	0	0	1
Beheer	ZD	stuks	RWS_x9909-b - Zeevaart: voorlichting door RWS tijdens controles	0	0	1

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Beheer	ZN	stuks	RWS_x2183-c - Natuurlijk peilbeheer stuw Lith	1	0	0
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk / waterschappen	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1004-1 Agenderen maatregelen tegen emissies chemische onkruidbestrijdingsmiddelen bij het Rijk	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1005 - Agenderen beperking emissies schimmelbestrijdingsmiddel tolylfluanide bij het Rijk	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1006 - Agenderen terugdringen emissies landbouwbestrijdingsmiddelen bij Waterschap Rivierenland	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_Y9012 - Ophaalregeling opruimen oeverafval in RWS-waterlichamen	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1004-1 Agenderen maatregelen tegen emissies chemische onkruidbestrijdingsmiddelen bij het Rijk	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_x3017-b - Aanvullende zuiveringstechnieken RWZI Weert	1	0	0
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1004-2 Agenderen maatregelen tegen emissies chemische onkruidbestrijdingsmiddelen bij het Rijk	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1007 - Agenderen problemen lozingspunt RWZI Panheel bij Waterschap Peel en Maasvallei	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1001 - Agenderen toename zuiveringsinspanning niet genormeerde stoffen bij Rijk & waterschappen	0	0	1
Beheer	ZN	stuks	RWS_W1007 - Agenderen problemen lozingspunt RWZI Panheel bij Waterschap Peel en Maasvallei	0	0	1
Totaal beheer ha				6140	198680	0
Totaal beheer km				58	30	4
Totaal beheer stuks				3	1	29

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Geulen	ON	km	RWS_HenI1025a-b - Reservering nieuw: ON 9 Aantakken nevengeul Stifsche Waard	3,3	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3006 - Uiterwaarden Wamel, Dreumel Heerewarden, nevengeul.	1,8	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3007 - Uiterwaarden Wamel, Dreumel Heerewarden, aantakken strang	5,3	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3024 - Stadswaard Nijmegen, aantakken strang	0	0	1,1
Geulen	ON	km	RWS_Y3026 - Fluviaal, kleine Willemspolder, aantakken strang	0	0	0,25
Geulen	ON	km	RWS_Y3020 - Oosterhoutse Waarden Aantakken strang	1,1	0	0
Geulen	ON	km	RWS_x2305-b - Tweezijdig aantakken bestaande strang of plas	0	0	7,25
Geulen	ON	km	RWS_Y3009 - Herstel Oekensche beek in Tichelbeekse waard	2,7	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3017 - Aanleg geulen Staatsbosbeheer	1,5	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3017-b - Aantakken strangen Staatbosbeheer	4,3	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3022 - optimalisatie uiterwaardbeek en -monding (meerdere locaties)	2,4	1	0,8
Geulen	ON	km	RWS_Y3034 - Verjonging binnenbochtgeulen	3	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3005 - Havikerpoort, KRW optimalisatie verlenging Lamme IJssel	1,25	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3016 - IJsselpoort nevengeul, KRW optimalisatie nieuwe geulen	2,5	0	0
Geulen	ON	km	RWS_x2335-b - Aantakken strang Palmerswaard	0	0	1,25
Geulen	ON	km	RWS_x2337-b - Eenzijdig aantakken bestaande strang, Beusichemse Waard en Steenwaard	1	0	0

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Geulen	ON	km	RWS_x2348-c - Herstel verbinding met zijwateren en optimalisering monding	0,8	0	0
Geulen	ON	km	RWS_Y3044 - Aantakken strangen Elster buitenwaarden.	0	3,7	0
Geulen	ON	km	RWS_x2301-a - Aanleg nevengeul Zwarte Water	0,9	0	0
Geulen	ON	km	RWS_MAT010-b - Afferdensche & Deestsche waarden	0	0	4,3
Geulen	ON	km	RWS_Y3029 - Heesseltse Uiterwaarden aantakken strang	0	0	3,3
Geulen	ON	km	RWS_Y3035 - Loenense Buitenpolder, aantakken strang	0	0	2
Geulen	ON	km	RWS_Y3043 - RvR NURG Onderdijkse waard met positief effect op KRW doelstelling	0	0	1,6
Geulen	ZN	km	RWS_x2186-c - Oeverinrichting Diedensche Waarden	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2188-c - Eenzijdig aantakken strang Diedensche Uiterdijk	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2189-c - Eenzijdig aantakken strang Macharensche Waard	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2191-c - Tweezijdig aantakken Loonse Waard	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2192-c - Doortrekken geul Middelwaard	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_Y7007 - Nevengeul Maasbommel-Belgers	0	0	0
Geulen	ZN	km	NL94_0137 - benedenstrooms aantakken strang Hedelsche bovenwaarden	0,5	0	0
Geulen	ZN	km	NL94_0138 - strang uiterwaarden Bokhoven	2	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2225-b Nevengeul Hedelsche Benedenwaarden	1	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2241 Benedenstrooms aantakken strang Hedelse Bovenwaarden (Vervolgproject NL94_0137 in 3rde tranche)	0	0,5	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2244 Bokhoven	2	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_Y7008 - Nevengeul Overstroom	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_Y7001 - Nevengeul Blauwe Sluis (Aantakken strang Blauwe Sluis)	0	0	0,5
Geulen	ZN	km	RWS_x2057-c - Herstel verbinding met zijrivieren/beken (Gemaal Keizersveer)	1	0	0
Geulen	ZN	km	NL91ZM-35192 - Nevengeul Belfeld-West (Baarlo)	2,1	0	0
Geulen	ZN	km	NL91ZM-35193 - Nevengeul Sambeek-Oost (Afferden)	3,6	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2128-c - Hoogwatergeul Venlo-Velden	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2130-c - Hoogwatergeul Well-Aijen	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2131-b - Hoogwatergeul Lomm	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2132-c - Eenzijdig aantakken strang Reuver	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2133-c - Hoogwatergeul Grubbenvorst	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2134-c - Hoogwatergeul Ooijen	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2135-c - Hoogwatergeul Wanssum	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2137-c - Hoogwatergeul Maashees	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2138-c - Hoogwatergeul Afferden/Sambeek	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2140-c - Hoogwatergeul Arcen.	0	0	0
Geulen	ZN	km	RWS_x2141-c - Eenzijdig aantakken strang Grubbenvorst-Houthuizen	0	0	0
Totaal Geulen				44,05	5,2	22,35

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Inrichting	NN	stuks	RWS_Y2003 - Verbeteren toestand eilandkwelders (Striep, Terschelling)	1	0	0
Inrichting	NN	stuks	RWS_x2453-b - Herstel natuurlijk gebied (Brunnermond) met actief stimuleren macrofauna	1	0	0
Inrichting	NN	stuks	RWS_Y2002 - Opschalen uitzaai Zeegrass	5	0	0
Inrichting	ON	stuks	RWS_Y3003 - Aanbrengen rivierhout, incl monitoring (ecologisch effect)	0	1	0
Inrichting	ON	stuks	RWS_Y3001 - Aanbrengen rivierhout, incl monitoring (ecologisch effect)	0	1	0
Inrichting	ON	stuks	RWS_Y3002 - Aanbrengen rivierhout (ecologisch effect), incl monitoring	0	1	0
Inrichting	ON	stuks	RWS_x2367-c - Verbeteren stroming	1	0	0
Inrichting	ZD	stuks	RWS_Hen11032-b - Ingebruikname Flakkeese Spuisluis (hevel)	1	0	0
Inrichting	ZN	stuks	RWS_x2086c - Natuurlijk peilbeheer stuw Borgharen	0	0	0
Inrichting	ZN	stuks	RWS_x2086-c - Natuurlijk peilbeheer stuw Borgharen	0	0	0
Inrichting	ZN	stuks	RWS_x2087-d - Agendering natuurlijk peilbeheer stuw Lixhe	0	1	0
Inrichting	ZN	stuks	RWS_x2104-c - Demping pieken WKC Lixhe dmv peilbeheer stuw Borgharen	0	1	0
Totaal Inrichting				9	5	0

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
NVO	MN	km	RWS_Y1015 Uitbreiding ondiepe zone tbv. waterplanten + Luwtemaatreg Hoornse Hop (P.948)	0	20	0
NVO	MN	km	RWS_x2284-c - Uitbreiding ondiepe zone Randmeren-Oost	0	2	0
NVO	MN	km	RWS_x2291-c Uitbreiding ondiepe zone en aanleg rieteilanden	0	0	5,4
NVO	ON	km	RWS_Hen11025c-b - Reservering nieuw: ON 9 Natuurvriendelijke oever Stifsche Waard	4	0	0
NVO	ON	km	RWS_x2311-c - Optimalisatie oevers	10	0	0
NVO	ON	km	RWS_x2342-b - Optimalisatie oevers en kribvakken of vervangende maatregel	5	1,3	1,2
NVO	ON	km	RWS_x2341a-b Optimalisatie oevers en kribvakken Getijdelek	3	0	0
NVO	ON	km	RWS_MAT008-b - Natuurvriendelijke oevers ihkv verbreding tbv scheepvaart	0	1	0
NVO	ON	km	RWS_x2300-b - Natuurvriendelijke oever Zwarte Water	10,9	0	0
NVO	WNN	km	RWS_Y4001 - Herstelmaatregelen nvo's Noordzeekanaal	0	0	3
NVO	WNZ	km	RWS_x2038-c - Vooroeververdediging/langsdammen Zeehondenplaat, Blanken slikken, Korendijks	0	1,654	3,706
NVO	WNZ	km	RWS_x2422-c - Optimalisatie vooroeververdediging Slijkplaat, Menheerse plaat, Beningerslikken	0,15	3,687	0,518
NVO	WNZ	km	RWS_x2079-b - Aanbrengen verbeterd hard substraat en combineren met verontdiepen en palenbos	0	0	5
NVO	WNZ	km	RWS_x2080-c - Natuurvriendelijke oevers: flauw talud	4,275	0	0,725
NVO	WNZ	km	RWS_x2064-c - Natuurvriendelijke oevers: flauw talud	1,1	0	0,9
NVO	WNZ	km	RWS_x2342a-b - Optimalisatie oevers en kribvakken of vervangende maatregel	0	0	0
NVO	ZN	km	RWS_x2193-c - Natuurlijke oevers Bedijkte Maas	8,217	0,37	1,413
NVO	ZN	km	NL94_0136 - Natuurlijke oever Getijde Maas	5,6	2,4	0
NVO	ZN	km	NL94_0169 - natuurontwikkeling Afgedamde Maas: Natuurvriendelijke oevers en of strangen (H&I1028)	2,5	0	0
NVO	ZN	km	RWS_x2085-c - Natuurlijke oevers	0	0,5	0
NVO	ZN	km	RWS_x2108-c - Natuurlijke oevers traject Maaseik-Wessem	2,75	0	0,55
NVO	ZN	km	RWS_x2155-c - Natuurlijke Oevers	14,67	6,83	0
Totaal NVO				72,162	39,741	22,412

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1015 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1015 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y7003 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1002-2 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszones	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1003 - Onderzoek herkomst en gevolgen microbiologische verontreinigingen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1002-1 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszone	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y7027 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y7028 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y1009 Monitoring inname grondwater Bremerberg tbv drinkwaterbereiding	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y7029 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_Y1008 Onderzoek verbeteren waterhuishouding Randmeren- oost	0	0	1
Onderzoek	MN	stuks	RWS_x2279-c - Onderzoek effecten locale herinrichting Randmeren-zuid tbv doorzicht	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_Y2001 - Aanpak slibhuishouding Eems-Dollard	0	1	0
Onderzoek	NN	stuks	RWS-Y7023 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	NN	stuks	RWS_x2458a-c - Onderzoek slibhuishouding Waddenzee i.c.m. Deltaprogramma Wadden	0	1	0
Onderzoek	NN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1015 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1009 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1015 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y9003 - Verkenning aanleg nevengeul Bovenrijn Waal	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y7020 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3016-a - Studie nevengeul IJssel.	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3019 - Monitoring en analyse morfologisch effect NVO's IJssel	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3051 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_x2355-b - Studie stuw programma	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3036 - Verkenning NVO's Lek en Oude Maas (bovenstrooms Hartelkanaal), Spui, Noord, Dordtsche Kil	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3050 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y3025 - Studie verbeteren waterkwaliteit 2e en 3e pand	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_Y9004 - uitvoeren onderzoek / monitoring waterbodemsanering Markerink Lochem	0	1	0
Onderzoek	ON	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_Y4003 - Pilot aanpak prioritaire stof dioxine Noordzeekanaal	0	1	0
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_Y4004 - Saneringsonderzoek Tributyltin Noordzeekanaal	0	1	0
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_Y4005 - Studie N&P belasting RWZI's op NZK en Amsterdam Rijnkanaal	0	0	1
Onderzoek	WNN	stuks	RWS_Y7024 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1009 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1009 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1009 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1012 - Mogelijkheid aanpak TBT verontreiniging bij baggerwerk onderzoeken	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1016 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1002-1 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszone	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1003 - Onderzoek herkomst en gevolgen microbiologische verontreinigingen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1010 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodems	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_Y5001 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1010 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodems	0	1	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1002-1 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszone	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1003-1 - Onderzoek herkomst en gevolgen microbiologische verontreinigingen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_Y5002 - Onderzoek herkomst van de stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_Y5006 - Pilot en verkenning naar mogelijkheden NVO's	1	0	0
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_Y5003 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_Y7026 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	WNZ	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y3057 - Vispasseerbaar maken Bathse Spuisluis	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1017 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y9002 - Vismigratie: onderzoek en monitoring	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1013 - Trendanalyse TBT evalueren en zonodig actualiseren	0	1	0
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1017 - Voor- en doorbelasting PCB's en invloed waterbodems in beeld brengen	0	1	0
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y9001 - Vismigratie: onderzoek en monitoring	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y7025 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y6001 - Onderzoek nieuwe lozingslocatie RWZI Bath	0	0	0
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_Y7022 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZD	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1011 - Mogelijkheid aanpak TBT verontreiniging bij baggerwerk onderzoeken	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1014 - Uitvoeren onderzoek naar voor- en doorbelasting PCB's (Schoon Water). Op schaal van (deel)stroomgebied nagaan of en waar verontreinigde waterbodems ervoor zorgen dat de norm voor PCB's niet wordt gehaald.	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7011 - Verkenning maatregelen na 2021 (8 km aantakken strangen)	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1002-1 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszone	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1010 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7004 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7010 - Verkenning maatregelen na 2021 (2,5 km aantakken strangen/ nevengeulen)	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1010 - Strategie ontwikkelen voor verontreinigde waterbodem	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_x2096-c - Onderzoek aanpassing beekmondingen	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7021 - Vaststellen herkomst van stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1003 - Onderzoek herkomst en gevolgen microbiologische verontreinigingen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7006 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	NL91ZM-35191 - Alternatief visgeleidingssysteem bij WKC Linne	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	NL91ZM-35195 - Onderzoek naar optimalisatie vistrappen	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Hen1006-b - Variabel stuwen Maas	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1002-1 - Onderzoek risico's en maatregelen scheepvaart in drinkwaterbeschermingszone	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1003 - Onderzoek herkomst en gevolgen microbiologische verontreinigingen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7002 - Agendering KRW binnen project "vervanging stuwen"	1	0	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7005 - Vaststellen herkomst van de stoffen die de kwaliteitseisen overschrijden en agenderen bij de verantwoordelijke partijen	0	0	1
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7009 - Verkenning maatregelen na 2021 (nevengoed/aantakken strangen)	0	1	0
Onderzoek	ZN	stuks	RWS_Y7012 - Visgeleiding bij WKC Linne (vervolgproef)	0	1	0
Totaal Onderzoek				2	58	89

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Sanering	MN	m ³	RWS_370-c - Ketelmeer-west excl. diepe putten (SanProg. nr. 52)	0	0	0
Sanering	ON	m ³	RWS_Y3054 - Waterbodemsanering Beneden IJssel	0	0	235266
Sanering	WNZ	m ³	RWS_140-b - Wantij (SanProg. nr. 224)	0	0	0
Totaal Sanering				0	0	235266

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Vis cofinanciering RWS	MN	stuks	RWS_XXN2k-21-b - Vispassage Gemaal Veneriette	0	1	0
Vis cofinanciering RWS	MN	stuks	"RWS_x2268-c - Verbeteren visintrek omliggend gebied IJsselmeer (regio; X2268-3 Gemaal Lely X2268-4 Gemaal De Vier Noorderkoggen X2268-7 Inlaat Immerhorn en NOP (maatregelcode ontbreekt))"	0	4	0
Vis cofinanciering RWS	MN	stuks	"RWS_x2275-c - Verbeteren visintrek omliggend gebied Markermeer (regio; Steenen Beer (maatregelcode onbekend), x2275_5 Gemaal De Drieban x2275_6 Gemaal Westerkogge x2275_9 Gemaal Warder x2275_12 Gemaal De Poel "	0	3	0
Vis cofinanciering RWS	MN	stuks	RWS_x2288-c - Verbeteren visintrek omliggend gebied Randmeren-Oost. (regio; Kamperveen, Roggebot, De Wende)	1	0	1
Vis cofinanciering RWS	NN	stuks	"RWS_H&I1013 - Gemaal Dijkmanshuizen aan de IJsdijk te Texel (Gemeenschappelijke polders NL12_630) en Gemaal Krassekeet aan de Lancasterdijk tussen waterlichaam NL12_620 waterdelen Waal en Burg en het Noorden en waterlichaam Waddenzee, te Texel"	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	NN	stuks	RWS-Y9015 - Vispassages Texel Krassekeet en Dijkmanshuizen	0	0	2
Vis cofinanciering RWS	NN	stuks	RWS_HenI9001b-a Zoetwateruitstroom Noord-Friesland Buitendijks (Gemaal Vijfhuizen)	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ON	stuks	RWS_x2304-c - Herstel verbinding met zijwateren en optimalisering mondingen	1	0	1

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Vis cofinanciering RWS	ON	stuks	NL93_140-b - Vistrap/-passage/-sluis (DGRW Y3049)	0	1	0
Vis cofinanciering RWS	ON	stuks	RWS_Y3052 - Vispassage gemaal Koekoek	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	ON	stuks	RWS_Y3015 - Herstel verbinding zijwater	2	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNN	stuks	RWS_Hen11012-b - Samenwerkingsprojecten H&I NH (vispassages, zoet-zoutovergang en verbrakking)	0	1	1
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	NL94_0146 - Herstel verbinding met zijrivieren/beken (Peulensluis, Kolfgemaal, Gorichem (2))	1	0	1
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_x2039-c - Herstel verbinding met zijrivieren/beken (Gemaal Tonnekreek)	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_x2040-b - Herstel verbinding met zijrivieren/beken (Gemaal Niervaert)	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_x2423-b - Herstel verbinding met zijrivieren (Gemaal/schutsluis Gorzenman bij Hellevoetsluis)	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_Y5005 - Herstel verbindingen met zijrivieren/beken (gemalen Joh. Veurink en Hitland)	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	NL94_0168 (onderdeel RWS_x2082)- Herstel verbindingen zijrivieren (Schilthuis, Leuvehaven, Parksluizen, Schiegem) X2082	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_x2053-b - Herstel verbinding met zijrivieren Gemalen Kinderdijk (Elshout, Overwaard, Smitgemaal)	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	WNZ	stuks	RWS_Y5004 - Herstel verbindingen met zijrivieren/beken (gemaal Volharding bij Putten)	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZD	stuks	RWS_x2031-b - Vispassages naar polders locatie Zuidwatering	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZD	stuks	RWS_x2017-c - Cofinanciering vispassages naar polders	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZD	stuks	NL89_0032 Vispassage	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2209-c - Herstel verbinding Teefelse Wetering	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2211-c - Herstel verbinding De Vliet	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2212-c - Herstel verbinding Tochtsloot	0	1	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2248-b - Herstel verbinding zijrivieren/beken (Gemaal H.C. de Jongh bij het Capreton)	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2256-c - Herstel verbinding Hedikhuizensche Maas	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2213-c - Herstel verbinding beekje ten westen van de Tochtsloot	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2214-c - Herstel verbinding Sluisgraaf	0	1	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2112-c - Herstel verbinding Hemelbeek	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2116-b - Herstel verbinding Oude Maas/Geleenbeek (Naar tweede tranche gegaan)	1	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2117-c - Herstel verbinding Thornerbeek	0	0	0
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2249-c - Herstel verbinding zijrivieren Hertogswetering/ Hoefgraaf	0	0	1
Vis cofinanciering RWS	ZN	stuks	RWS_x2173-c - Herinrichting beekmondingen	0	11	5
Totaal Vis cofinanciering RWS				13	23	18

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_x2002-b - Vispasseerbare gemalen (gemaal Beuningen)	0	0	1
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_x2007-b - Visvriendelijk sluisbeheer ARK Noordpand	0	2	0
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_x2266-c - Aanleg 1 vispassages in Afsluitdijk.	0	0	1
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_x2276-c - Visvriendelijk beheer schutsluizen - Houtribdijk.	0	1	0
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_x2278-b - Aanleg vispassage Houtribdijk	0	0	0
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_Y1014 Evaluatie en Verbetermaatregelen visintrek tussen waterlichamen	0	1	0
Vispassage RWS maatregel	MN	stuks	RWS_NC0002-b - Vispassage Nijkerkersluis	1	0	0
Vispassage RWS maatregel	ON	stuks	NL93_0139 - Visgeleiding bij Stuw Amerongen (9947)	1	0	0
Vispassage RWS maatregel	ON	stuks	RWS_Y3049 Betreft aanpassen sluis Vianen WL Oude Maas	1	0	0
Vispassage RWS maatregel	WNN	stuks	RWS_HenI1011-a - Vispassage Kleine Sluis IJmuiden	0	0	1
Vispassage RWS maatregel	WNN	stuks	RWS_Y4002 - Optimaliseren vispassages Oranjesluizen	0	0	1
Vispassage RWS maatregel	WNZ	stuks	RWS_x9917-c - Haringvliet De Kier	0	0	1
Vispassage RWS maatregel	ZD	stuks	RWS_x2025 - vispassages naar polders	5	0	0
Vispassage RWS maatregel	ZN	stuks	NL91BOM-35136 - Onderzoek optimalisatie vispassage Borgharen (Herstel verbinding)	0	1	0
Vispassage RWS maatregel	ZN	stuks	RWS_x2111-c - Herstel verbinding Geul	0	0	0
Vispassage RWS maatregel	ZN	stuks	RWS_x2114-c - Herstel verbinding Kingbeek	0	0	0
Vispassage RWS maatregel	ZN	stuks	RWS_x2115-c - Herstel verbinding Oude Broekgraaf	0	0	0
Totaal Vispassage RWS maatregel				8	5	5

Soort maatregel	regio	eenheden	naam maatregel	plan	uitvoering	uitgevoerd
Wetland	ON	ha	RWS_Hen11025b-b - Reservering nieuw: ON 9 Uiterwaardverlaging Stiftsche waard	56	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_Y3023 - Stadswaard Nijmegen, uiterwaardverlaging	0	0	2
Wetland	ON	ha	RWS_Y3027 - Fluviaat, kleine Willemspolder, uiterwaardverlaging	0	0	2,5
Wetland	ON	ha	RWS_Y3004 - Beuningse uiterwaard, uiterwaardverlaging	0	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_Y3021 - Oosterhoutse Waarden, vasthouden water in uiterwaard	30	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_Y3031 - Herinrichting put Veenoordkolk	0	0	15
Wetland	ON	ha	RWS_Y3047 - versterken (kwel)moeras en natte natuur div. uiterwaarden	11	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_Y3008 - Aanleg buitenkaadse plassen	15	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_Y3046 - Uiterwaardverlaging Elster buitenwaarden.	0	28,4	0
Wetland	ON	ha	RWS_x2338-b - Getijdengeul/kreek, Lopik/Vogelzang	7	0	0
Wetland	ON	ha	RWS_MAT006-b - Verlagen uiterwaard Afferdensche & Deetsche waarden (Leefgebied).	0	0	76
Wetland	ON	ha	RWS_Y3030 - Heesseltse Uiterwaarden uiterwaardverlaging	0	0	14
Wetland	ON	ha	RWS_Y3018 - Laagdynamisch moeras Reevediep	0	0	110
Wetland	WNZ	ha	RWS_x2046-c - Verlagen uiterwaard Dalemse Gat en Woelse waard	0	28,4	0
Wetland	WNZ	ha	RWS_x2047-c - Verlagen uiterwaard Thomaswaard (incl. zomerdijk verwijderen)	0	0	0
Wetland	WNZ	ha	RWS_x2048-b - Verlagen uiterwaard Polder Stededijk (incl. zomerdijk verlagen)	0	0	49
Wetland	WNZ	ha	RWS_Y5007 - Verlagen uiterwaard Noordbovenpolder (incl. planstudie)	57	0	0
Wetland	WNZ	ha	RWS_x4029-c - Verlagen uiterwaard en creëren getijdegeul Grote Zaag	0	0	10
Wetland	ZN	ha	RWS_x9918b-c - Maaswerken/Grensmaas met positief effect op KRW-doelstellingen (Optelling berekening omtrent deze maatregel onduidelijk + onduidelijk met omwisseling)	0	160,3	45,9
Wetland	ZN	ha	RWS_x9918c-c - Maaswerken/Grensmaas met positief effect op KRW-doelstellingen	0	32	48
Totaal Wetland				176	249,1	372,4

Colofon

Uitgave

Rijkswaterstaat

Tekst

Rijkswaterstaat

Vormgeving

Zandbeek. Pioniers in contentmarketing.

Fotografie

- Fonger H. de Vlas
- Peter Heslenfeld
- Frans Lemmens
- blikonderwater
- Worcflow
- John Gundlach
- Michael de Bruijn
- KrisKras
- Rijkswaterstaat

Dit is een uitgave van

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

www.rijkswaterstaat.nl
0800 - 8002

maart 2020 | PPO0320ZB129